

Олександр КОЗЕНКО

Національна академія Служби безпеки України,
головний науковий співробітник Наукової лабораторії № 3
Науково-організаційного центру
кандидат юридичних наук, підполковник юстиції
kozenko.lawyer@ukr.net
ORCID: 0000-0001-7619-484X

УЧАСТЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ

<http://doi.org/10.23939/law2024.44.103>

© Козенко О., 2024

Анотація. У статті здійснено аналіз нормативно-правових актів, які регламентують сферу захисту об’єктів інфраструктури, участь органів місцевого самоврядування та громадськості у забезпеченні функціонування загальнодержавної системи боротьби з тероризмом, зокрема проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Правил антитерористичної безпеки”. Саме Правила антитерористичної безпеки встановлюють механізм віднесення об’єктів нерухомості до об’єктів можливих терористичних посягань та загальні обов’язкові вимоги до цих об’єктів, які спрямовані на забезпечення їх антитерористичної захищеності. Проектом даного акта пропонується визначити методику ідентифікації об’єктів можливих терористичних посягань, встановити загальні обов’язкові вимоги щодо їх антитерористичної захищеності, особливості організації заходів з інформування про терористичну загрозу на об’єктах можливих терористичних посягань та контролю за ефективністю заходів із забезпечення антитерористичної захищеності таких об’єктів. Також проект передбачає формування регіональних і загальнодержавного переліків об’єктів можливих терористичних посягань та оформлення паспортів антитерористичної захищеності об’єктів можливих терористичних посягань. В свою чергу паспорт антитерористичної захищеності об’єкта буде передбачати зниження ризику заподіяння шкоди громадськості; здійснення контролю за антитерористичною захищеністю об’єкта, зниження ризику і зменшення наслідків можливих терористичних актів та інше.

Саме тому, акцент обраної теми направлено на дослідження антитерористичної захищеності об’єктів критичної інфраструктури та взаємодії органів місцевого самоврядування, громадськості у забезпеченні антитерористичної безпеки.

За результатами дослідження встановлено, що на сьогоднішній день Правила антитерористичної безпеки не прийняті, що створює умови для детального вивчення цього питання та можливого запровадження відповідних заходів.

Ключові слова: тероризм, терористичний акт; суб'єкти боротьби з тероризмом; загальнодержавна система боротьби з тероризмом; Правила антитерористичної безпеки; органи місцевого самоврядування; громадськість.

Постановка проблеми. Головним пріоритетом забезпечення національної безпеки є правове закріплення відповідних засад в законодавстві. За низьку якість у боротьбі з тероризмом відповідає недосконалість нормативно-правових актів або взагалі відсутність актів, які регламентують протидію реальним загрозам. Адже, з урахуванням умов сьогодення, зростання кількості терористичних актів на території України постійно потребують модернізації, особливої уваги заслуговує захист критичної інфраструктури та цивільного населення України, зокрема шляхом взаємодії суб'єктів боротьби з тероризмом з місцевим самоврядуванням та громадськістю. Перешкодою для усунення згаданих проблем є розроблена Службою безпеки України постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Правил антитерористичної безпеки” яка наразі проходить довготривалу процедуру погодження та потребує якомога швидшого прийняття.

Аналіз дослідження проблеми. Проблематика боротьби з тероризмом є предметом досліджень таких науковців та фахівців у сфері боротьби з тероризмом як: В. Ф. Антипенко, П. Д. Біленчук, Д. М. Богдан, В. В. Крутов, Б. Д. Леонов, С. П. Пономарьов, І. М. Рижов, В. В. Сокурєнко, І. В. Ткачов та інші. Їх наукові напрацювання, безумовно, відіграють важливу науково-практичну цінність та можуть стати чудовим доробком для цього дослідження.

Метою статті є дослідження нормативно-правової бази у сфері боротьби з тероризмом, зокрема актуальності впровадження Правил антитерористичної безпеки, їх вплив на функціонування загальнодержавної системи боротьби з тероризмом.

Виклад основного матеріалу. З метою ефективного запобігання та протидії тероризму необхідним є комплексне узгодження дій багатьох суб'єктів, наділених владними повноваженнями у правоохоронній, економічній та інших сферах життєдіяльності суспільства. Важливою складовою є взаємодія суб'єктів боротьби з тероризмом із органами місцевого самоврядування та громадськістю, оскільки вони мають прямий інтерес у створенні безпечного середовища у своїх регіонах та населених пунктах, у тому числі забезпечення проведення належного навчання населення.

Статтею 8 Закону України “Про Службу безпеки України” передбачено, що Служба безпеки України взаємодіє з державними органами, підприємствами, установами, організаціями та посадовими особами, які сприяють виконанню покладених на неї завдань. Громадяни України та їх об'єднання, інші особи сприяють законній діяльності Служби безпеки України на добровільних засадах [1].

Розглядаючи термін взаємодія, який широко увійшов до управлінської діяльності держави та майже до всіх сфер життєдіяльності суспільства, розуміємо, що практично жодний суспільний та правовий процес не відбувається без цієї взаємодії з метою досягнення позитивного результату.

Суб'єкти боротьби з тероризмом, які визначені у Законі України “Про боротьбу з тероризмом” у своїй діяльності взаємодіють з багатьма органами державної влади з метою попередження вчинення будь-яких терористичних дій у нашій державі, виявлення осіб, які причетні до вчинення або вчинили такі дії, забезпечити їх притягнення до відповідальності та відновлення порушених прав, свобод чи законних інтересів. Отже, така “взаємодія” ведеться як у напрямку профілактики та попередження терористичної діяльності, так і з метою припинення здійснення такої діяльності та притягнення винних осіб до відповідальності. Зверніть увагу, що до суб'єктів взаємодії в даному напрямку відносяться органи місцевого самоврядування та громадськість [2].

Таким чином, взаємодію суб'єктів боротьби з тероризмом з органами місцевого самоврядування та громадськістю у сфері боротьби з тероризмом можна визначити як засновану на національному законодавстві спільну діяльність, яка полягає у сприянні, вчиненні спільних дій, об'єднанні зусиль, сил та засобів з метою профілактики, попередження, виявлення та припинення терористичної діяльності, забезпечення притягнення винних осіб до відповідальності, встановлення причин та умов, які сприяли здійсненню терористичної діяльності, та їх усунення.

Положення діючого законодавства, які стосуються участі органів місцевого самоврядування та громадськості у протидії терористичній діяльності мають переважно рамковий характер. Ступінь їх залучення до здійснення заходів боротьби з тероризмом значною мірою залежить від власної ініціативи та суб'єктивних обставин.

Державні органи, органи місцевого самоврядування, об'єднання громадян, організації, їх посадові особи зобов'язані сприяти органам, які здійснюють боротьбу з тероризмом, повідомляти дані, що стали їм відомі, щодо терористичної діяльності або будь-яких інших обставин, інформація про які може сприяти запобіганню, виявленню і припиненню терористичної діяльності, а також мінімізації її наслідків.

Водночас, не варто обмежувати участь місцевого самоврядування та громадськості у забезпеченні функціонування загальнодержавної системи боротьби з тероризмом одними лише сприянням та інформаційним обміном.

У частині шостій статті 4 Закону України "Про боротьбу з тероризмом" визначено, що до участі в антитерористичних операціях за рішенням керівництва антитерористичної операції можуть бути залучені з дотриманням вимог цього Закону й інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації незалежно від підпорядкованості і форми власності, їх посадові особи, а також громадяни за їх згодою [2].

Як приклад, представники органів місцевого самоврядування можуть залучатись до проведення антитерористичної операції у складі груп визначених Інструкцією про підготовку та проведення антитерористичної операції для виконання завдань із взаємодії із засобами масової інформації, евакуації населення, матеріально-технічного забезпечення учасників антитерористичної операції тощо, а також приймати участь в організації здійснення заходів щодо надання допомоги потерпілим, усунення та мінімізації наслідків терористичного акту, їх документального оформлення.

Досліджуючи питання участі місцевого самоврядування у функціонуванні загальнодержавної системи боротьби з тероризмом також варто згадати, що відповідно до статті 7 Закону України "Про боротьбу з тероризмом" представники органів місцевого самоврядування входять до складу Міжвідомчої координаційної комісії Антитерористичного центру при Службі безпеки України.

При цьому, до повноважень Міжвідомчої координаційної комісії Антитерористичного центру при Службі безпеки України належать:

- узгодження концептуальних засад та проектів програм боротьби з тероризмом, рекомендацій, спрямованих на вдосконалення загальнодержавної системи боротьби з тероризмом, підвищення ефективності заходів щодо виявлення і усунення причин та умов, які сприяють вчиненню терористичних актів та інших злочинів, здійснюваних з терористичною метою;

- забезпечення координації діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом, узгодження між міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади спільних планів запобігання терористичним проявам та їх припинення;

- узгодження планів координаційних груп Центру при регіональних органах Служби безпеки України щодо запобігання терористичним проявам та їх припинення, опрацювання рекомендацій про поєднання цих планів з планами Центру;

- розгляд пропозицій штабу Центру про створення міжвідомчих тимчасових робочих, експертних груп тощо.

З аналізу практики діяльності органів місцевого самоврядування вбачається, що поширеною формою участі місцевого самоврядування у протидії терористичній діяльності є підготовка та виконання регіональних і місцевих програм протидії тероризму.

Дані програми затверджуються органами місцевого самоврядування та постійно оновлюються відповідно до потенційних загроз.

Специфіка правового статусу органів місцевого самоврядування у цих програмах передбачає, комплекс заходів, спрямованих на протидію вчиненню терористичних актів у комунальному транспорті, посилення охорони важливих комунальних об'єктів, проведення антитерористичних навчань у комунальних закладах освіти, застосування архітектурно-планувальних засобів протидії тероризму [3].

Впровадження та реалізація таких заходів сприятиме підвищенню ефективності діяльності органів місцевого самоврядування щодо протидії терористичним загрозам.

До засобів боротьби з тероризмом можна віднести громадський контроль за додержанням законодавства у сфері боротьби з тероризмом, який полягає у здійсненні постійного контролю з боку засобів масової інформації та громадськості з метою забезпечення прозорості діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом.

Відповідно до статті 17 Закону України “Про боротьбу з тероризмом” керівник оперативного штабу з управління антитерористичною операцією або особи, уповноважені ним на підтримання зв'язків з громадськістю, здійснюють інформування громадськості про вчинення терористичного акту.

Ефективна протидія терористичній діяльності потребує системного підходу, відповідно до якого поряд з комплексом державно-правових заходів важливою складовою є активна позиція громадянських інститутів, консолідація різних громадських течій. Таке об'єднання зусиль має передбачати ефективне використання інтелектуального потенціалу, людського фактору держави та його мобілізацію з метою вирішення актуальних проблем з протидії тероризму.

Проаналізувавши причини та умови вчинення терористичних актів, очевидно є пріоритетність у боротьбі з тероризмом саме профілактичної діяльності. Терористичні прояви переважно витікають із суспільних відносин, на які силові структури не мають впливу (економіка, політика, соціальна сфера тощо). У зв'язку із цим, вбачається, що ефективним механізмом має стати впровадження загальнодержавної програми, яка включатиме не лише силові, оперативні, спеціальні заходи, але й політичні, ідеологічні, економічні, виховні та пропагандистські.

Кожен громадянин повинен усвідомлювати відповідальність за забезпечення своєї безпеки. Для цього необхідно спонукати громадян до надання допомоги суб'єктам боротьби з тероризмом, цілеспрямовано залучати інститути громадськості до роботи держави у напрямку протидії тероризму.

Одним із аспектів правового врегулювання взаємодії органів державної влади та громадськості є доктрини, концепції, стратегії і програми, які визначають політику держави щодо забезпечення національної безпеки, а також напрями діяльності органів державної влади у сфері виявлення, попередження і нейтралізації реальних і потенційних загроз національним інтересам України.

Концептуальні засади взаємодії суб'єктів боротьби з тероризмом із громадськістю знайшли своє відображення в Концепції боротьби з тероризмом в Україні, затвердженій Указом Президента України від 05.03.2019 № 53. Так, щодо взаємодії суб'єктів боротьби з тероризмом з громадськістю вказана Концепція передбачає:

- удосконалення механізмів інформування населення про небезпеку та масштаби тероризму, порядок дій у разі вчинення терористичного акту або виявлення ознак його підготовки;
- запровадження дієвих механізмів стимулювання фізичних та юридичних осіб до співпраці із суб'єктами боротьби з тероризмом;

– використання прогресивних форм і методів в інформаційно-роз'яснювальній, освітній та профілактичній роботі, зокрема в реалізації спеціалізованих програм, спрямованих на недопущення поширення у суспільстві екстремістських поглядів, запобігання втягуванню молоді у терористичну діяльність [4].

Вжиття державою заходів спрямованих на інформування громадськості щодо характеру, масштабів і рівня терористичних загроз, проведення навчань із підготовки населення до дій у разі вчинення терористичного акту або виявлення ознак його підготовки, формування громадської думки з метою сприяння державі та налагодження взаємодії щодо протидії тероризму сприяють підвищенню стійкості суспільства та загальнодержавної системи боротьби з тероризмом.

Звертаючись до закордонного досвіду взаємодії державних інститутів з громадськістю щодо протидії тероризму, слід звернути увагу на США та Велику Британію.

В США та Великій Британії у боротьбі із тероризмом розглядають залучення населення до надання допомоги правоохоронним органам, наприклад, інформування підозрілу про активність терористичних угруповань, участь у незаконному угрупованні і проведенні відповідної роз'яснювальної бесіди, навчань та багато іншого). Зокрема, у США функціонують декілька програм: Нагорода за справедливість; Щось побачив – повідом; Сусідський дозор, які спрямовані на створення зацікавленості населення в інформуванні органів державної влади про організації, які мають ознаки терористичної діяльності. Також є неурядова організація добровільних помічників поліції в США, яка називається Crime Stoppers та в Англії організація для місцевих сил підтримки поліції і волонтерських загонів пожежної охорони, реалізація програм співробітництва із засобами масової інформації.

Необхідно підвищувати рівень обізнаності населення щодо потенційних загроз і механізмів протидії їм. Серед прикладів такої діяльності держави доцільно навести формування у Великій Британії, Нідерландах, Новій Зеландії, де у відкритому доступі розміщуються реєстри та профілі ризиків, які містять необхідну інформацію щодо характеру найбільш імовірних загроз, порядку дій населення та уповноважених державних органів у випадку настання надзвичайної або кризової ситуації. Держави інших країн приділяють належну увагу встановленню надійних двосторонніх каналів комунікацій з населенням. Отже, реалізація зазначених вище заходів сприяє формуванню належної культури безпеки населення [5].

Зараз безліч держав: Австралія, Естонія, Латвія, Канада, Нова Зеландія, США та інші уже оновили стратегічні та програмні документи щодо забезпечення національної стійкості. За словами К. Ф'едера, у більшості з досліджених стратегій національної безпеки, реалізовано нову парадигму основою якої є охоплення всіх видів небезпек для всього суспільства.

В Україні аналогічні функції покладаються на громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону та добровольчі формування територіальних громад.

Так, відповідно до статті 1 Закону України “Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону” громадяни України відповідно до Конституції України мають право створювати в установленому цим Законом порядку громадські об'єднання для участі в охороні громадського порядку і державного кордону, сприяння органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам, Державній прикордонній службі України та органам виконавчої влади, а також посадовим особам у запобіганні та припиненні адміністративних і кримінальних правопорушень, захисті життя та здоров'я громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, а також у рятуванні людей і майна під час стихійного лиха та інших надзвичайних обставин. Громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону можуть бути створені на засадах громадської самодіяльності як зведені загони громадських формувань, спеціалізовані загони (групи) сприяння Національній поліції та Державній прикордонній службі України, асоціації громадських формувань тощо [6].

До форм і методів роботи громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону відносяться:

– спільне з поліцейськими, прикордонниками патрулювання і виставлення постів на вулицях, майданах, залізничних вокзалах, в аеропортах, морських і річкових портах, у місцях компактного проживання громадян, розташування підприємств, установ, організацій, навчальних закладів, а також у місцях можливої появи порушників кордону в межах району, що контролюється Державною прикордонною службою України, прикордонної смуги; участі в забезпеченні охорони громадського порядку під час проведення масових заходів, погоджених у випадках, передбачених законом, з виконавчими органами місцевого самоврядування;

– проведення разом з прикордонниками огляду на маршрутах можливого руху порушників державного кордону, місць їх укриття, транспортних засобів, суміжної з державним кордоном місцевості з метою встановлення причин та умов перебування невідомих осіб;

– участь у заходах правоохоронних органів, спрямованих на боротьбу з окремими видами правопорушень.

При цьому, добровольці можуть брати участь у забезпеченні правопорядку та охороні державного кордону лише за місцем реєстрації цих громадських формувань та тільки після проходження відповідної правової та спеціальної підготовки в органах Національної поліції, підрозділах Державної прикордонної служби України і одержання в органі місцевого самоврядування посвідчення члена громадського формування та нарукавної пов'язки.

Для виконання поставлених завдань громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону та їх члени мають право, серед іншого, вживати спільно з поліцейськими заходів до припинення адміністративних і кримінальних правопорушень.

Також варто згадати про добровольчі формування територіальних громад – воєнізовані підрозділи, сформовані на добровільній основі з громадян України, які проживають у межах території відповідної територіальної громади, що призначені для участі у підготовці та виконанні завдань територіальної оборони.

Так, серед завдань територіальної оборони, визначених Законом України “Про основи національного спротиву”, варто виокремити:

– участь у захисті населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій;

– участь у забезпеченні умов для безпечного функціонування органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування та органів військового управління;

– участь в охороні та обороні важливих об'єктів і комунікацій, інших критично важливих об'єктів інфраструктури, визначених Кабінетом Міністрів України, та об'єктів обласного, районного, сільського, селищного, міського значення, районного у містах рад, сільських, селищних, порушення функціонування та виведення з ладу яких становлять загрозу для життєдіяльності населення;

– участь у здійсненні заходів щодо тимчасової заборони або обмеження руху транспортних засобів і пішоходів поблизу та в межах зон/районів надзвичайних ситуацій;

– участь у забезпеченні заходів громадської безпеки і порядку в населених пунктах [7].

Членом добровольчого формування територіальних громад може бути громадянин України віком від 18 років, який проживає на території громади, де діє добровольче формування, пройшов медичний, професійний та психологічний відбір (перевірку) і уклав контракт добровольця територіальної оборони [8].

Слід звернути увагу, що членам добровольчих формувань надається право під час виконання завдань територіальної оборони застосовувати особисту мисливську зброю, стрілецьку зброю, інші види озброєння та боєприпаси до них.

Від початку повномасштабної збройної агресії проти України російська федерація систематично вчиняє терористичні акти, спрямовані на знищення цивільної інфраструктури та мирного населення України. Загрози державній безпеці, що постали перед Україною, вимагають удосконалення функціонування загальнодержавної системи боротьби з тероризмом. При цьому

одним з основних пріоритетів боротьби з тероризмом згідно з Концепцією боротьби з тероризмом, затвердженою Указом Президента України від 05.03.2019 № 53, є антитерористичне забезпечення об'єктів можливих терористичних посягань.

З огляду на зазначене, Службою безпеки України відповідно до частини першої статті 4 Закону України “Про боротьбу з тероризмом” та на виконання підпункту 1 пункту 7 Плану заходів з реалізації Концепції боротьби з тероризмом в Україні, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.01.2021 № 7-р, з метою забезпечення антитерористичної захищеності об'єктів можливих терористичних посягань розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Правил антитерористичної безпеки”.

Вказані Правила спрямовані визначити методику ідентифікації, категоризації та паспортизації об'єктів можливих терористичних посягань, а також встановити загальні обов'язкові вимоги щодо антитерористичної захищеності об'єктів можливих терористичних посягань.

Слід зазначити, що відповідно до положень проекту акта завдання із забезпечення антитерористичної захищеності об'єктів можливих терористичних посягань покладається, зокрема, на органи місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать відповідні об'єкти, юридичних особи, яка є власниками об'єктів або використовують їх відповідно до законодавства, чи фізичних осіб, яка є власником об'єктів або використовують їх на інших законних підставах, якщо інше не передбачено законодавством. При цьому відповідальними за ідентифікацію таких об'єктів є керівник відповідного органу місцевого самоврядування, юридичної особи, чи фізична особа, яка є власником об'єкта або використовує його на інших законних підставах.

Крім цього, проект передбачає вжиття органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами заходів щодо формування прогнозованої загрози, розроблення паспортів антитерористичної захищеності та забезпечення антитерористичної захищеності об'єктів можливих терористичних посягань, які належать до сфери їх управління, перебувають у власності або користуванні відповідно.

Висновки. Підсумовуючи викладене можна зробити висновок про те, що участь місцевого самоврядування та громадськості у забезпеченні функціонування загальнодержавної системи боротьби з тероризмом полягає головним чином у взаємодії із суб'єктами боротьби з тероризмом та виражається у сприянні, вчиненні спільних дій, об'єднанні сил та засобів з метою запобігання, виявлення та припинення терористичної діяльності. Для забезпечення стійкості суспільства до терористичних загроз, мінімізації та ліквідації наслідків терористичних актів вкрай важливим є проведення постійної роботи з громадськістю з метою формування у нього відчуття захищеності та розуміння порядку дій у випадку підвищення рівня терористичної загрози у тому числі необхідне впровадження проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Правил антитерористичної безпеки”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII: станом на 2 вересн. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (Дата звернення: 20.09.2024).
2. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV: станом на 2 вересн. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (Дата звернення: 20.09.2024).
3. Ришов І. М. (2016) Базові концепти антитерористичної безпеки : монографія. Київ, Нац. акад. Служби безпеки України. С. 57
4. Про затвердження Концепції боротьби з тероризмом в Україні: Указ Президента України від 05.03.2019 р. № 53: станом на 2 вересн. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53/2019#Text> (Дата звернення: 20.09.2024).
5. Резнікова О. О. (2018) Механізми забезпечення стійкості держави у сфері національної безпеки. *Стратегічні пріоритети*. № 3–4. С. 15–25.

6. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 № 1835-III: станом на 2 вересн. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text> (Дата звернення: 20.09.2024).

7. Про основи національного спротиву: Закон України від 16.07.2021 № 1702-IX: станом на 2 вересн. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text> (Дата звернення: 20.09.2024).

8. Про затвердження Положення про добровольчі формування територіальних громад: постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1449: станом на 2 вересн. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1449-2021-%D0%BF#Text> (Дата звернення: 20.09.2024).

REFERENCES

1. *Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy* (1992, March 25) No. 2229 [About the Security Service of Ukraine: Law of Ukraine]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (Accessed 20.09.2024). [In Ukrainian].

2. *Pro borotbu z teroryzмом* (2003, March 20) No 638 [About the fight against terrorism: Law of Ukraine]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>. (Accessed 20.09.2024). [In Ukrainian].

3. Ryzhov I. M. (2016). *Bazovi kontsepty antyterorystychnoi bezpeky* [Basic concepts of anti-terrorist security]. Kyiv: Nats. akad. Sluzhby bezpeky Ukrainy. 57 p. [In Ukrainian].

4. *Pro zatverdzhennia Kontseptsii borotby z teroryzмом v Ukraini* (2024, September 2019) No. 53 [On Approval of the Concept of Combating Terrorism in Ukraine: Presidential Decree]. Ukaz Prezydenta Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53/2019#Text> (Accessed 20.09.2024). [In Ukrainian].

5. Reznikova O.O. (2018) *Mekhanizmy zabezpechennia stiičnosti derzhavy u sferi natsionalnoi bezpeky* [Mechanisms for ensuring the stability of the state in the field of national security]. Stratehichni priorytety. No. 3–4. P. 15–25. [In Ukrainian].

6. *Pro uchast hromadian v okhoroni hromadskoho poriadku i derzhavnoho kordonu* (2000, June 22) No 1835-III [On the participation of citizens in the protection of public order and the state border: Law of Ukraine]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text> (Accessed 20.09.2024). [In Ukrainian].

7. *Pro osnovy natsionalnoho sprotyvu* (2021, July 16) No 1702-IX [On the basis of national resistance: Law of Ukraine]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text> (Accessed 20.09.2024). [In Ukrainian].

8. *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dobrovolchi formuvannia terytorialnykh hromad* (2021, December 29) No 1449 [On Approval of the Regulation on Volunteer Formations of Territorial Communities: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1449-2021-%D0%BF#Text> (Accessed 20.09.2024). [In Ukrainian].

Дата надходження статті: 27.09.2024 р.

Oleksandr KOZENKO

National Academy of the Security Service of Ukraine
chief researcher of the scientific laboratory № 3
of the Scientific and Organizational Centre
J.D., lieutenant colonel of justice
kozenko.lawyer@ukr.net
ORCID: 0000-0001-7619-484X

PARTICIPATION OF LOCAL SELF-GOVERNMENT AND THE PUBLIC IN ENSURING THE FUNCTIONING OF THE NATIONAL COUNTER-TERRORISM SYSTEM.

Abstract. The article analyses the legal acts regulating the sphere of protection of infrastructure facilities, participation of local self-government bodies and the public in ensuring the functioning of the

national counter-terrorism system, in particular, the draft resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine ‘On Approval of the Rules of Anti-Terrorist Security’. It is the Anti-Terrorist Security Rules that establish the mechanism for classifying real estate objects as objects of possible terrorist attacks and the general mandatory requirements for these objects aimed at ensuring their anti-terrorist security. The draft act proposes to define the methodology for identifying targets of possible terrorist attacks, establish general mandatory requirements for their anti-terrorist security, and set out the specifics of organising measures to inform about the terrorist threat at targets of possible terrorist attacks and to monitor the effectiveness of measures to ensure the anti-terrorist security of such targets. The project also envisages the formation of regional and national lists of targets of possible terrorist attacks and the issuance of anti-terrorist security passports for targets of possible terrorist attacks. In turn, the anti-terrorist security passport of a facility will provide for reducing the risk of harm to the public; monitoring the anti-terrorist security of the facility, reducing the risk and mitigating the consequences of possible terrorist acts, etc.

That is why the focus of the chosen topic is on the study of anti-terrorist security of critical infrastructure facilities and the interaction of local governments and the public in ensuring anti-terrorist security.

The study found that to date, the Anti-Terrorist Security Rules have not been adopted, which creates conditions for a detailed study of this issue and possible introduction of appropriate measures.

Keywords: terrorism; terrorist acts; counter-terrorism subject; national system of counter-terrorism; anti-terrorism security rules; local authorities; public.